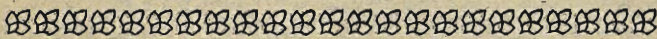

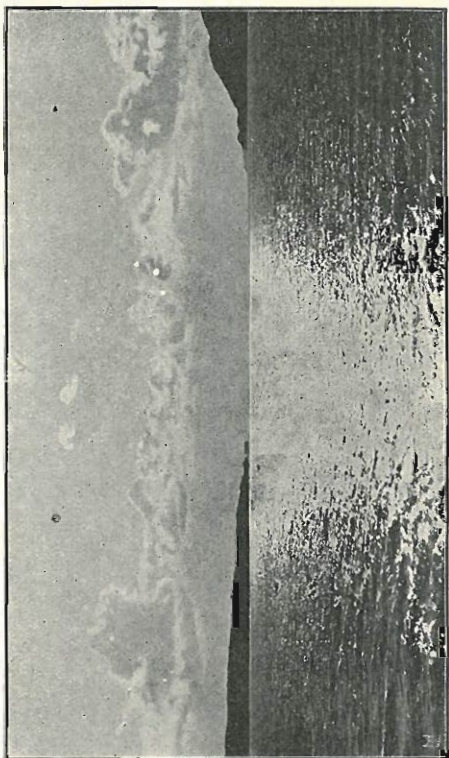
San Franciscon
Suomalainen Seurakunta

Juhlajulkaisu

Helsinki 1910

San Franciscon Suomal. Ev. Luth. seurakunta

Kultainen portti (välillä San Franciscon sataman).

SIIVOLAINKASINSTITUUTTI
MIGRAATIONEINSTITUUTTI
Piispankatu 2
20500 Turku ☎ 317 536

San Francisco
Suomalainen Seurakunta

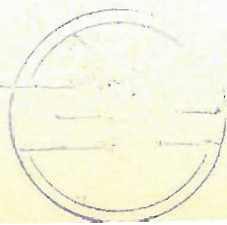
Juhlajulkaisu

Helsinki 1910

San Francisco Suomal. Ev. Luth. seurakunta

SIIRTOLAISUUSINSTITUUTTI
MIGRATION INSTITUTE
Piispankatu 3
20500 Turku ☎ 317 536

Kassa- ja Lähetystyön ja Seurakunnan vaiheisiin 1890—1910 San Franciscossa.

Ensimmäiset suomalaiset ovat tulleet San Franciscoon kultakuumeen aikoina 1850 vaiheilla. Vuonna 1848 löysi eräs J. W. Marshall niminen mies kultaa Californiasta. Tieto tästä levisi kulowalkean tavoin maailmaan ja kaikkialta riennettiin Californian luvattuun maahan kultaa „puuveysellä leikkaamaan“. Joukossa oli myös suomalaisia ja asettui heistä joku vakituisesti San Franciscoon, mikä tuli koko Californian ja Lännen keskuspaitaksi. Silloin oli San Franciscossa noin 500 asukasta, nythään on kaupungissa yli puolen miljoonan. Kuva Amerikan nopeasta edistymisestä! Varsinainen suomalainen asutus San Franciscossa alkaa vuoden 1860 paikoilta. San Francisco oli tullut myös meriliikkeen keskuspaitaksi avaran satamansa kautta. Merimiehinä ovat useimmat suomalaiset miehet San Franciscoon saapuneet jatkaen merimieselämää pitäen San Franciscoa keskuspaitanaan eli ajettuen vakituisesti asumaan maisja. Kassa- ja mereen vaikuttaa sen, että entinen merimies mielellään ajettuu asumaan suurempiin kaupunkiin meren rannalla. Kasvanut on myös suomalainen väestö San Franciscossa ja San Francisco Lahden toisella puolen olevissa kaupungeissa Oaklandissa, Berkeleyssä ja Alamedassa nousten nythään 3,000 vaiheille. Suuri osa näistä on kokonaan vierantunut

kansallisuudelleen ja välttää omien kansalaistensa seura. Siksi on myös mahdoton sanoa tarkalleen kansalaistemme lukumäärää. Mutta miksi he ovat vieraantuneet ja miksi suurin osa on pysynyt vieraana seurakunnalle? Yhtenä syynä on ollut San Francisccon synnillinen elämä. Hurja oli elämä kullankaivajain keskuudessa ja hurja se oli edelleen suomalaisten keskuudessa. Kapakka oli ainoa kokouspaikka. Mutta ei se kuitenkaan kaikkia tyhdyttänyt, sillä joukossa oli niitä, jotka etsivät parempaa. San Franciscoon oli saapunut eräs S. Turunen, jonka ympärille kerääntyi osa niitä, jotka tahtoivat jotakin parempaa saada aikaan. Hän kirjoitti w. 1887 Suomen Merimieslähetykselle Helsinkiin kertoen seurakunnastaan ja kansalaisten oloista sekä pyhtäen kannatusta työlleen. (Kts. Kirkollinen Kalenteri w. 1904). Merimiehen Ystävässä kirjoitetaan, „että hänen kirjeensä todella osottaa, että sekä opettaja että kuulijat ovat suuresti awun ja johdatuksen tarpeessa, mutta tuo että hyrittävät perustaa seurakuntaa ja ovat hankkineet itselleen lainakirjaston y. m. osottaa, että kansalaisemme suuren lännen pääkaupungissa kuitenkin tahtovat päästä eteenpäin.“ Samalla lausutaan toivomus, että pian voitaisiin lähettää heille apua. Myös olivat lähetyksen omat työmiehet huomauttaneet, kuinka tarpeellista olisi työmiehen lähettäminen San Franciscoon merimiesten tähden. Myöskään ei Turunen heikkomielisyyttä muistuttamien omituisuuksiensa ja laestadiolaisuuteen taipuvaisuutensa kautta voinut saavuttaa enemmistön kannatusta. He lähettivät kirjelmän Merimieslähetyksiseuralle pyynnöllä, että Seura lähettäisi merimiespapin San Franciscoon luovaten aineellista kannatusta. Tämä pyyntö vaifutti sen että Johtokunta otti asian walawan hartinnan alaiseksi, sekä päätti lähettää pastori, tohtori J. K. Mikanderin tutkimaan olosuhteita San Franciscossa w. 1889. Mat-

tastaan kirjoittaa Tohtori Mikander seuraavaa: „Tutkimusmatkallani kyllä huomasi tulewan merimiespapin vaikeudet San Franciscossa, mutta samalla sen tarpeellisuuden oikean seurakunnallisen järjestyksen ja sielunhoidon toimeenpanemiseksi sikäläisten kansalaisten keskuudessa.“ (Kirkollinen Kalenteri w. 1903). Kun Tohtori Mikander piti kokousta, olivat San Franciscon suomalaiset asiaan hyvin innostuneet ja lupasivat antaa lähetykselle kannatusta \$ 50: 00 kuussa, jos Merimieslähetykseura lähettäisi merimiespapin. Seurauksena oli, että Merimieslähetykseuran Johtokunta päätti lähettää merimiespapin San Franciscoon. Pienet olivat seuran varat, mutta Jumalan apuun luottaen tehtiin päätös, eikä tässä luottamuksessa ole häpiään jouduttu. Jumala on siunannut työtä ja antanut työhön tarvittavat varat.

Ensimmäiseksi merimiespapiksi San Franciscoon kutsuttiin Pastori Matti Tarckanen. Hän saapui San Franciscoon Toukokuun 31 p:nä 1890. Kutsujien puolesta ottivat hänet ystävällisesti vastaan kansalaiset J. J. Widlund ja J. Ahlgren. Ensimmäiset kokoukset pidettiin ruotsal. Ev.-luterilaisessa kirkossa, mutta pian kuitenkin wuekrattiin kokouksia warten sali talossa N:o 9 Mission St., missä pidettiin jumalanpalvelukset Suhtikuun alkuaan 1906. Merimieslähetykselle antamassaan kertomuksessa wuodelta 1890—¹/₅, 91 mainitsee Pastori Tarckanen: „Ei siis suinkaan ollut liian aikaista sananpalvelijan tänne lähettäminen, erinomattain kun koko täällä rannikolla ei löytnyt yhtään suomalaista Ev. luterilaista pappia. Astoriasa oli ollut, waan riitaisuuksien tähden peisäsiirtynyt. Koko kansallisuutemme oli wauras wajota joko tähdelliseen pakanuuteen tahi laestabiolaisuuteen.“ „Owen on Herra täälläkin awannut sanallensa.“ — Alkuun oli siis päästy ja ensimmäisiä toimia oli pitää yhteinen kokous. Se pidettiin Kesäkuun

29 p:nä 1890 ja päätettiin perustaa „San Franciscon Suomalainen Ewankelisis-luteerilainen Kirkkoyhdistys”. Ensimmäisiksi virkailijoiksi tälle uudelle yhdistykselle valittiin puheenjohtajaksi: Frank Ahlgren, sihteeriksi: Pastori Tarckanen, rahastonhoitajaksi: Chas Ahlgren ja rahastonkirjuriksi: Jsa Pyhkö. Kokouksessa valittiin sääntöjä laatimaan Pastori Tarckanen. Ne valmistuivat seuraamaan kokoukseen, joka pidettiin Heinäkuun 13 p:nä. Pyhälä 1 kuuluu: „San Franciscon Suomalaisen Ew.-Lut. kirkkokunnan tarkoituksena on pitää huolta siitä, että se 600 dollarin suuruinen vuotuinen apu, joka täällä asuwain suomalaisten puolelta on luvattu Suomen Merimieslähetykseseuralle, niinkauvan kuin se täällä pitää Suomessa virkaan vihittyä Ew.-luteerilaista sananpalvelijaa, tulisi kootuksi ja ajoisja Merimieslähetykselle suoritetuksi.” Pyhälä 2: „Kirkkokunnan jäseneksi pääsee jokainen sen tarkoitusta harrastawa ripillelaskettu tahti 15 vuotta täyttänyt kansalainen, joka kirkkokunnan rahastoon suorittaa sijään pääsymaksuna miehenpuoli yhden ja waimonpuoli puolen dollaria, sekä kuukausittain alkaen sen kuun alusta, jona yhdistykseen otettiin, vapaaehtoisen jäsenmaksun, joka ei kuitenkaan saa olla 25 % pienempi.” Niinmuodoin ei perustettu warjinaista seurakuntaa, sillä katsottiin se silloisissa seka- ja wakaantumattomissa oloissa mahdottomaksi. Kuitenkin kangasti jo silloin säännöllisen seurakunnan perustamisen tarwis, sillä pyhälä 8 kuuluu: „Jos yhdistyksen rahastoon kootuu enempi waroja kuin mitä Merimieslähetykselle on luvattu, on niitä säilytettävä siksi kuin wakiainen Suom. Ew.-Lut. seurakunta San Franciscon saadaan, sen kirkkokassan hyväksi käytettäväksi”. Perustus oli täten laskettu lähetyks- ja seurakuntatyölle. Ensi vuonna liitti kirkkoseuraan noin sata jäsentä. Pastori Tarckanen kirjoittaa edellämainituksa vuosikertomuksessa: „Jumalan-

edistys siiveellishyden tiellä, mutta toiselta puolen se saattoi monen kylmenemään seurakunnalle, nimittäin sellaiset, jotka eivät raittiutta sutvainneet. Jos kohta lukumäärä kirkkoseurassa näin väheni, niin ei Jumalan valtakunnan asia siitä kärsinyt. Mutta jälkeensä raittiusseurakin kylmeni seurakunnalle ja lähetykselle ja kokoukset muutettiin pois lähetyksen huoneustoista. Joskus on siinä seurassa vallinnut kristinuskolle vieras henki. Nykyään on „Murtajassa“ toinen henki vallitsemassa ja on seurakunnan juhlia vietetty sen uudessa talossa. — — Kuitenkin katjottiin tarpeelliseksi perustaa w. 1903 Pastori A. Kenvallin aikana Merimiesten kristillinen raittiusseura, joka liittyi haaraosastona Pohjoismaiden Merimieslähetyksen Raittiusliittoon. Se on aina toiminut lähellä Merimieslähetystä ja seurakuntaa. — — Kuitenkin olisi muistettava, että seurakunta on meidän kaikkein hengellinen äitimme, jotta, vaikka kuuluisikin muihin seuroihin, silti ei saisi unohtaa seurakuntaa.

Wähitellen jäi moni sellainen, jolla ei ollut yhtempää uskonnollista tarvetta, kannattajien joukosta pois ja liijäksi waikutti Turusen kiihkomielisyys niihin, jotka kallis-
tuivat laestadiolaiseen käsitystapaan, että he pshiwät vieraina aletulle työlle. Myöhemmin he perustivat oman seurakunnan ja rakensivat oman kirkon Berkeleehiin.

Edellämäinitut syht waikuttivat sen, että kannattajien joukko paljon väheni ollen w. 1892 lcpussa ainoastaan 53. Tästä seurasi myös, ettei kirkkoseura woinut maksaa luvattua maksua lähetykselle, waan jäi 100 dollaria welkaa. Mutta joskin joukko pieneni, niin sammumattomalla innolla jatkoi Pastori Tarckanen työtä ja Herra siunasi työn wäiden sieluja autuuden omistamiseen. Hänen työnsä oli uutiswäijelijän työtä, joka perkaa peltoa syntkään korpeen. Kun hän Heinäkuussa 1893 lähti takasin Suomeen, oli joku sarla perattuna.

Työ oli saatava alkuun myös toisilla paikkakunnilla. Mendocino Countyssä oli jo silloin paljon suomalaisia, etenkin Fort Braggissa. Sinne tehtiin lähetyksmatkoja, samoin kuin Eurekaan ja ympäristölle Humboldt Countyssä sekä Rocklin'iin ja San Jose'hen. Myös tähtyi tehdä matkoja aina Oregoniin ja Washingtoniin asti. Laaja oli pitäjä, sillä koko Lännessä ei yhteen aikaan ollut muualla pappia kuin San Franciscossa.

Heinäkuussa 1893 saapui työn jatkajaksi Pastori Robert Hernberg. Mitä seurakunnan ulkonaiseen kasvamiseen tulee, niin huomaamme, että takatalvi, joka jo oli alkanut, jatkui. Jäsenluku väheni vieläkin pienemmäksi ja kannatus lähetykselle pieneni. Yhteen aikaa oli matkavia jäseniä ainoastaan 43. Mahdoton oli heille matkaa koko arvustusta sekä lisäksi suorittaa vanhoja västejä, joiden summa oli 414 dollaria. Kokouksessa Huhtikuun 11 p:nä oli tämä vakava asia esillä. Silloin huomautettiin kokouksessa, että niistä henkilöistä, jotka kirkkokunnan perustivat, oli jäljellä ainoastaan yksi jäsen, sekä että nykyiset jäsenet eivät voi katsoa itseänsä fidotuksi lupaukseen, jonka luopuneet ovat tehneet. Oli esillä lähetyksen johtokunnan suostumus siihen, että lähetyks suostuu 30 dollarin arvustukseen kuussa, mutta vaadittiin, että welka on maksettava. Tähän annettiin vastaus seuraavassa kokouksessa ja lausutaan siinä muun muassa: „Ettei kirkkoseura ainakaan lähimmässä tulevaisuudessa katso voitwansa matkaa lähetykselle sitä rahsummaa \$ 414: 00, johon se aikojen kuluessa on welkaantunut. Ei edes sitä pientä summaakaan \$ 30: 00, joka kunkaudessa menee kirkkohuoneuston vuokraan ja wahtimestarin palkkaamiseen, katso kirkkoseura voitwansa wa- muudella koota . . .“ sekä jatketaan jälkeinpäin: „Siioittelematta on kuitenkin syytä sanoa, että suomalainen hleisö täällä on yhtä muutturwainen kuin meren aalto.

SIIRTOAISUUSINSTIITUUTTI

MIGRATIONSMUSEUM

Pileporkku 3

20500 Tuuku 317 536

Tänäpäivänä se on kanssamme, huomena se ehtä jo on meitä vastaan. Mutta waitkapa kaikki näyttää synkältä, teemme kuitenkin työtä toivossa." Mutta toiselta puolen saavutettiin voittojakin. Syyskuussa 1893 voitiin aloittaa pyhäkoulu, misjä oli kaksi osastoa suomalainen ja ruotsalainen, opettajia Pastori Hernberg ja hänen rouwansa. Seuraavana jouluna voitiin pitää lasten juhla, misjä lapsel esiintyivät omalla äidintielellään. Seuraavana vuonna perustettiin nuorisoseura, mikä oli kaksikielinen ja liitthy siihen ensi vuonna 22 jäsentä kasvaen jäsenluku seuraavana vuonna 50:ksi. Sitten min kumpikin osasto muodostettiin itsenäiseksi seuraksi, joista suomalainen aina on ollut vilkkaampi.

Mhös oli jälleen kyseessä oman kirkon hankinta w. 1896, mutta ei vielääkään siihen uskallettu. Kuitenkin jatkettiin warojen keräämistä, nousten kerätty summa saman vuoden lopulla \$ 1,083: 00.

Edelleen jatkettiin matkoja muihin paikkoihin Californiasa ja järjestettiin säännölliset matkat Mendocino Countyn ja Redlin'iin. Mhös on huomattawissa lisääntymää kristillistä harrastusta ulkopuolella San Franciscoa.

Glokuun alkupuolella 1897 matkusti Pastori Hernberg Suomeen. Hänen seuraajakseen saapui Pastori A. Renwall. Hänen kanssaan saapui assistentiksi maalari J. S. Heimonen. Jo ennenmin oli huomautettu, miten olisi wälttämätöntä saada enemmän työvoimaa, sillä ajan pittään käri mahdottomaksi yhdelle miehelle hoitaa lähetyksämaa, seurakuntaa ja lisäksi tehdä lähetyksmatkoja. Että tästä työvoimien lisäyksestä hyötyi sekä lähetyks, että seurakunta, osottawat työn tulokset. Edellisinä vuonna oli pidetty 243 kokousta noin 5,300 kuulijalle, seuraavana vuonna pidettiin 372 kokousta noin 13,000 kuulijalle. Ennen oli tähtynyt peruuttaa kokoukset, kun

pastori oli matkoilla, nyt ei sitä tarvinnut tehdä. Ruotsalaiset kokoukset tähtyi vieläkin peruuttaa, jonkun aikaa johti ruotsalaisia kokouksia norjalainen merimiespastori Lange. Myös on ruotsalaisia kokouksia johtanut harras seurakuntalainen Josef Tegelman. — Uusi virkeämpi henki puhalsi nyt seurakunnassa ja seurauksena oli, että jäsenluku alkaa kohoamaan. Vuosikokouksessa 1898 ilmoitetaan matkavien seurakunnan jäsenien luvun olevan 60, mutta jo seuraavana vuonna ilmoitetaan matkavien jäsenien lukumäärän alentuneen 47:ään. Toiselta puolen oli ahkerasti toimittu, mutta silti ei kuitenkaan pidetty tärkeänä olla vakinaisena jäsenenä seurakunnan piirissä. — — Pyhäkoulu oli jälleen päässyt lamaantumaa, sen toiminta alettiin jälleen Maaliskuussa 1898 ja johti sitä jonkun aikaa assistentti Heimonen, mutta suurimman osan aikaa johti sitä Pastori Renwall itse. Kun hänellä ei ollut aikaa sunnuntaisin, niin pidettiin koulu lauantaina. Wastin monta lasta ei koulussa ollut, sillä useimmat katsoivat paremmaksi panna lapsensa toisten kirkkokuntien kouluihin ja siten saattoivat ne vierautumaan omalle seurakunnalle. Tämä koulu oli yksinomaan suomenkielinen. Muutama kerta yritettiin perustaa ruotsalaista, mutta ruotsia puhuvat pitivät englanninkielisen parempana ja niin perustaminen aina lykkäänthi. Koko ajan kun Pastori Renwall oli San Franciscossa, oli suomalainen pyhäkoulu waijuttamassa.

Muorisoseura myös osotti vilkkaampia elonmerkkejä. — Matkoja ulkopuolelle San Franciscoa voitiin myös useammin tehdä, säännöllisesti kerran kuussa Mendocino Countyyn sekä neljä kertaa Humboldt Countyyn, missä Helmikuussa 1899 perustettiin Eureka seurakunta.

Jälleen oli moniaaterrat esillä kirkonrakennus ja pohdittiin kysymystä moniaassa kokouksessa, mutta vasta 1899 päästiin niin pitkälle, että ostettiin rakennustontti

kirkkoa ja pappilaa warten Harrison ja Essex katujen kulmasta. Sinta oli \$ 3,700: 00 ja woitiin samana vuonna heti maksaa \$ 2,300: 00. Wuonna 1902 woitiin wietää ilojuhlaa siitä, että kokonaan oli saatu tontti maksetuksi. Toinenkin tärkeä asia saatiin päätökseen 1899 sillä Syyskuun 2 p:nä päätettiin muuttaa kirkkoseura wakinaiseksi seurakunnaksi, sekä laatia säännöt seurakunnalle. Sääntökomiteaan walittiin: H. Abrahamson, H. Hagan, R. Kangas, J. Johanson, J. H. Heimonen ja Pastori Kentwall. Nimeksi tuli seurakunnalle: „Ensimmäinen Suomalainen Ev.-Lutherilainen Seurakunta San Franciscossa Cal.“ Waltion kubernööri wahwisti seurakunnan perustamisanomuksen ja säännöt Lokakuun 20 p:nä. Ensimmäisiksi wirtailijoiksi seurakunnalle walittiin: H. Abrahamson, J. Tegelman, H. A. Hagan, R. Kangas, J. Johanson, J. H. Heimonen, Aug. Dahlin ja Pastori Kentwall.

Tärkeä wuosi on ollut seurakunnan kehityksessä wuosi 1899, ei siis ihme, että sinä vuonna wietettiin suurta ilojuhlaa kiitospäiwänä — viimeisenä tuorstaina marraskuussa. — Samassa kuussa myös päätettiin toimeenpanna laaja keräys kirkonrahojen nusrahaoston hywäksi.

Seuraavana vuonna wietettiin Toulokuussa juhlaa sen muistoksi, että silloin oli kulunut 10 wuotta merimieslähetysen ja seurakunnan työn alkamisesta. Juhlassa oli läsnä merimieslähetysen Sihteeri, Pastori Tarlkanen. Odottaakseen kiitollisuuttaan lähetystä kohtaan korotti seurakunta kannatusmaksun lähetykselle 40 dollariin kuussa. Wiimeisinä vuosina oii seurakunta maksanut kuussa 30 dollaria. Samalla ilmoitti Pastori Tarlkanen lähetysen puolelta, ettei se waadi seurakunnalta sitä rahajummaa, jonka se oli jäänyt maksussa jäljelle. — Lähetykselle antamaansa vuosikertomuksessa mainitsee Pastori Kentwall: „Suomenkin Siionia on Herra niin ihmeellisesti hoitanut ja sen hajalla olemat lapset tahtoo

hän koota armosiipeinsä suojiin, siellä parantaakseen murretut sydämet ja sitoakseen kaikki haavat. Tässä kalliissa työssä on Herra antanut Merimieslähetyksemmein olla palvelemaassa. Täällä San Franciscossa saimme kuluneena vuonna viettää 10 vuotista muistojuhlaa lähetyksen toiminnasta paikkakunnalla. Pienet olivat 10 w. sitte lähetyksen warat, uskaliaasta oli ruweta työn tekoon. Mutta ihmeellisesti on Herra kaitista puutteista ja vaikeuksista huolimatta siunannut työtämme. Hänelle olkoon siitä hlystys, kiitos ja kunnia." — W. 1900 muutti asjäsentti Heimonen pois. Rauwan kesti, ennenkuin toinen apulainen saatiin. Työ joutui jälleen yksinomaan Past. Kenwallin waraan ja teki hän työtä tarmolla ja menestyksellä.

Herran armoa, apua ja siunausta saatiin tokea seuraarwainiin vuosina. Kuten jo on mainittu saatiin rakennustontti maksetuksi 1902, samana vuonna alettiin Heinäkuussa kirkonrakennuspuuhiin. Walittiin komitea tekemään piirustuksia ja kustannusarwioita. Jäseniksi walittiin: S. Abrahamson, E. Alto, J. Johanson, S. A. Hagan, Carl Erikson ja Pastori Kenwall. Seuraawana vuonna walittiin komitea kokoamaan waroja kirkonrakennusta wärten. Tähän tärkeään komiteaan walittiin jäseniksi: Carl Nordell, Erik Alto, Frans Wuori, Wiktor Hällfors, J. E. Holmberg, Nils Widlund, Anna Miettinen, Liisa Ahlberg, S. A. Hagan, Maria Williamson ja pastori Kenwall. Kuitenkaan ei vielääkään päätetty rakentaa kirkkoa, waan oli sen sijaan tyseessä rakentaa pappila, jonka alapertaan sijoitettaisiin kirkko. Mutta tämä esitys hyljättiin kokouksessa Toukokuun 17 p:nä ja päätettiin, että ensin on kirkko rakennettava. Se toivo toteutuitin seuraawana vuonna, sillä ensimmäisenä Adventina 1905 woitiin laskea suurilla juhlallisuuksilla uuden kirkon perustitwi. Silloin oli läsnä suomalaisia

enemmän kuin koskaan on missään tilaisuudessa ollut San Franciscossa. Paljon oli saanut seurakunta pommista, ennenkuin niin pitkälle oli päästy. Ompeluseura teki ahkeraa työtä Pastoriin rouva Kenvallin johdolla. Apuansa varojen keräämisessä olivat antaneet Sisarseura Kointähti, Apuseura Star of Finland, Raittiusseura Murtaja, molemmat seurakunnan nuorisoseurat sekä merimiehet. Myöskin oltiin toimesta, sillä varoja

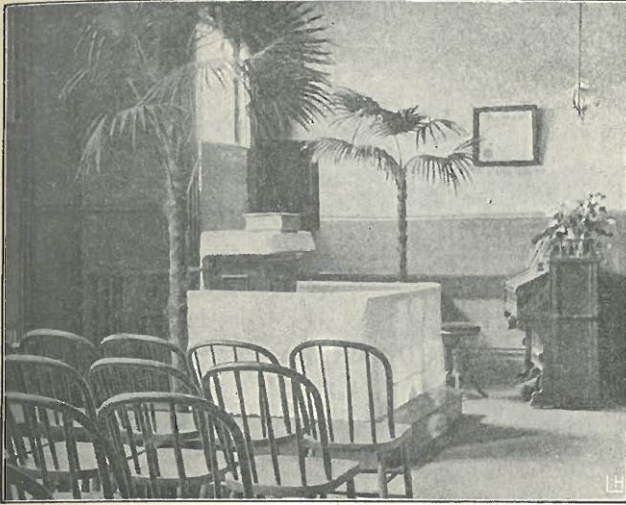
Lähetysluoneisto, Mission street n:o 9.

kerääntyi vuosina 1905 ja 1906 noin \$ 3,000: 00. Tulo ja luottamus täytti seurakuntalaisten mielet.

Quemme Pastori Kenvallin seurakunnalle antamassa vuosikertomuksessa vuodelta 1905 seuraavasti: „Tähän asti on Herra meitä auttanut, Herran nimi olkoon kiitetty. Herra on meitä auttanut hengellisessä ja aineellisessä suhteessa. Hän on antanut meille kalliin evankeliuminsa ja on sallinut armonsa auringon valaista meitä Kehoitetaan meitä myös se, että nyt

viimein pitkän odotuksen jälkeen seurakunta on voinut ryhtyä omaa kirkkoa rakentamaan ja että siis ulkonaiset edellytykset seurakunnan kasvamiselle ovat paremmat kuin ennen.“

Pian kirkko myöskin kohoutui laitetulle perustukselle ja Huhtikuussa 1906 oli aikomus viettää kirkon vihkimys-

Lähetysluonusto San Franciscossa, Mission street n:o 9.

juhla. Kirkko olikin aivan valmistumaisillaan, mutta Huhtikuun 18 p:nä tapahtui kauhea maanjäristys, ja sitä seurasi hirveä tulipalo, joka hävitti $\frac{2}{3}$ San Franciscon kaupungista. Ensimmäisenä palopäivänä paloi uusi kirkko. Raskea oli tämä päivä seurakunnalle ja sen monivuotiselle pastorille. Matkerta vaan oli saatu täysin valmiiksi ja siellä vietettiin samassa kuussa pääsiäisenä suuri juhla. Kaikkiaan tuli uusi kirkko maksamaan lähes \$ 10,400: 00.

Kirkon piirustukset oli laatinut ja työn valtvoi seurakunnan esimies S. Abrahamson, jinä aina tarkasti valvoen seurakunnan parasta.

Viimeisessä kirkonrakennuskomiteassa olivat jäseninä: S. Abrahamson, John Johanjon, S. A. Sagan, Anders

Lautahöfeki kirkon paikalla.

Hendrikson, Karl Erikson, Nils Wicklund, E. Aalto, jonka sijalle hänen jossikin aikaa muutettuaan toiseen paikkauntaan valittiin J. Seppälä, sekä Pastori Renwall.

Viimeisessä keräyskomiteassa olivat jäseniä seuraavat: Alma Sandelius, Anna Koskela, Matilda Peurala, Anna Honkala, J. S. Wuori, John Brickman,

Mary Williamson, Maria Hakson, Sofia Kempe, Sanni Heikkinen, A. Brickman sekä Pastori Renwall.

Mitä seurakunnan sisäiseen kehitykseen tulee, niin huomaamme, että hengellinen elämä oli willästä, erittäin vuonna 1903, jona vuonna moni tuli wedetyksi Jumalan waltakunnan piiriin. Hengellinen elämä sai willkautta sen kautta, että jälleen saatiin assistentiksi Lähetyksaarnaaja Oskar Puutula. Hän teki innokkaasti työtä. Mutta seuraavana vuonna tähtyi seuran kutsua hänet pois, sillä hän joutui wakatwiin opillisiin erehdyksiin adventistien kautta. Hänen poismenonsa jälkeen joutui Pastori Renwall jälleen yksinään tekemään työtä. Wahtimestarin toimet teki seurakuntalainen A. Anderson, kuollut syyskuussa 1907. Maaliskuussa 1905 saapui assistentiksi Lähetyksaarnaaja D. Minkkinen, mutta hän oli ainoastaan lähes kaksi kuukautta jatkaen matkaansa Jaapaniin. Hänen jälkeensä tuli apulaiseksi entinen merimies Frans Saarinen, jota uutterraasti oli työssä Tokokuuhun 1908. Sen jälkeen on assistenttina ollut herra Johan D. Boijer, joka on rakkaudella ja innolla tehnyt tämän työn.

Seurakunta kasvoi myös lukumääränsä nähden, sillä vuonna 1903 oli seurakunnan jäseniä 120, joista maksavia 92. Silloin woi myös seurakunta maksaa melkein kokonaan kannatusmaksunsa lähetykselle. Seuraavina vuosina se jäi wähä enemmän jalelle kannatusmaksun maksamisessa. Siihen warmaan waiwutti se, että seurakunnan tähtyi ponnistaa woimansa kirkon rakentamiseen.

Edellä on mainittu, miten wuosi 1906 kääntyi toisellaiseksi kuin oli odotettu. Wuosikertomuksessa siltä wuodelta luemme: „Raikki tunsimme itsemme iloiseksi, kun Suhtikuun alussa woimme muuttaa uuteen kirkkoon, jonka aliterta oli walmis. Pääsiäisen suuren juhlan

saimme viettää oman katon alla. — Mutta sitte tapahtui kauhea maanjäristys ja hirveä tulipalo hävitti $\frac{3}{4}$ kaupunkia. Kirkko paloi ja myös merimieslähetyksen kirkko suuren vahingon. Sen kirjasto, joka oli yli 1,000 dollarin arvoinen, paloi. Olimme taasen kodittomia! — Ruotsalaisen seurakunnan pastori Daklandissa hyväntahtoisesti avasi kirkkonsa ovet meille. Mutta pitkälti emme ruotsalaista kirkkoa voineet käyttää. Meidän täytyi saada uusi koti. . . . Herra on suuri kun hän rakentaa! Olemme saaneet kokea sen! — Mutta Herra on suuri rakkaudessaan! Hän on antanut meille ainokaisen poikansa ja antanut saarnata evankeliumia ristinnäuhkautusta. Tämä sana ei koskaan huku. Seurakunta on menettänyt maallisen kotinsa, mutta ei Herran sanaa. Se ei ole kadottanut sitä omaisuutta, joka pysyy waikka maa ja taimet katoa. Piitetty olkoon siksi Herran nimi. Hän on auttanut myöskin aineellisesti. Onhan meillä yksinkertainen koti ja viihdymme hyvin täällä." Toukokuun 27 p:nä voimme viettää mainitun väliaikaisen kirkon vihkimisjuhlaa. Jälkeenpäin sitä korjattiin ja maksaa vihkimisessä asussaan \$ 1,027: 74. Kuitenkin elämme siinä toivoossa, että pian koittaa aika, jolloin saamme uuden väljemmän kirkon. Rakennustarkastus on hiljalleen kerätty ja vuoden 1909 lopulla rahastossa \$ 2,592: 46.

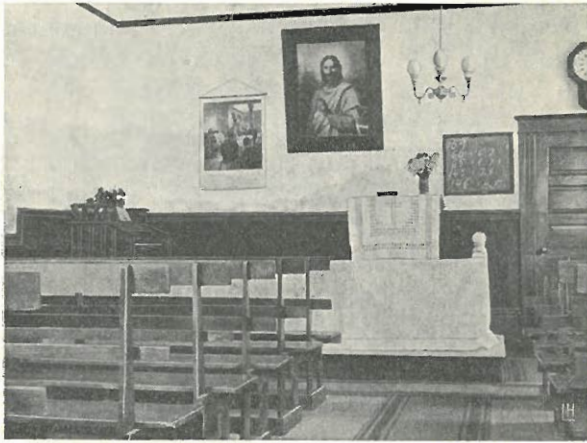
Toinen suuri tappio seurakunnalle w. 1906 oli, kun seurakunnan monivuotinen pastori muutti pois Suomeen Merimieslähetyksen seuran sihteeriksi. Suuri ilo ja viihdytys kaikille oli hänen tarkastusmatkansa San Franciscoon Toukokuulla 1909, jolloin kokonainen viikko juhliittiin Jumalan sanan ääressä.

Työn jatkaminen on ollut allekirjoittaneen hallussaan. Muksi on työ aina hankala uudelle työmiehelle uudella työalalla. Mutta nyt maanjäristyksen kautta muuttui kaikki vielä vaikeammaksi. Kirkko oli palanut, mutta sen

sijalle saatiin pian, kuten on mainittu, väliaikainen kirkko. Seurakunnan jäsenet hajaantuivat kuka minnekin, monet matkustivat pois toisiin valtioihin. Wähäinen oli seurakunnan jäsenluku vuosina 1907 ja 08, mutta sittemmin ovat monet entisistä jäsenistä muuttaneet takaisin ja saatu uusia jäseniä, joten jäsenluku vuoden 1909 lopulla oli 147, joista 98 täysikäistä ja 49 lasta. Matkavia jäseniä oli vähän yli 70. — Wähäinen on edelleen jäsenluku. Se osottaa, että kansamme on wieraantunut uskonnolle. Eräässä vuosikertomuksessa luemme seuraavat sanat: „Kun ajattelee niitä monia fetoja kansalaisia, jotka kerran ovat olleet ew.=luteerilaisen kirkon jäseniä, mutta nyt siitä luopuneet ja hairah-tuneet joko wälinpitämättömyyteen, turhuuteen tai wäärän opin pauloihin, niin täytyy huokauksella Jeesuksen karsia syhä: missä ne yhdeksän ovat? Di, että Herra sai aina useammasa ja useammasa rakkauteensa wuomalla syhyttää sitä mieltä, että he kristillisestä seurakunnasta ajattelisivat: jos minä unohdan sinut Jerusalem, niin olkoon minun oikea kätteni unohdettu“. Sinä joka luet tätä ja et kuulu seurakuntaan, mieti asiaa ja silloin et woi unohtaa seurakuntaa, sillä se on sinun hengellinen äitiä. Muissa kirkkoissa ei sinua kohtaa kotoinen tunne. Omaassa ew.=luteerilaisessa kirkossamme on meillä puhdas Jumalan sana, Herran säätämät sakramentit eli kaikki, mitä tarvitsemme autuuttamme warten. Toiseksi ew.=luteerilainen kirkko on oman kansamme kirkko ja tahtoo se säilyttää omaa kansallisuuttamme täällä wieraassa maassa.

Useamman kerran on seurakuntamme ollut silmä-tikkuna muilla kirkkokunnilla. Joinakin aikoina ovat erimielisyhyttä saaneet aikaan laestadiolaiset, toisinaan adventistit, metodistit kerran perustivat seurakunnan, mutta se ei saanut sen suurempaa jalansijaa, waan lakau-

tettiin toiminta. Ruotsia puhuvien keskuudessa on baptistikirko viime aikoina toiminut ja sai kevät-talvella 1909 rettelöä aikaan, erosipa kaksiperheittäkin seurakunnastamme. On merkittävää, että toiset kirkkokunnat pyrkivät juuri sinne, missä jo ennen on tehty työtä ja koettavat erottaa seurakunnan pienen joukon lahtia. Helpompaa on saada aikaan erimielisyyttä siellä, missä

Pyhäkoulutalo.

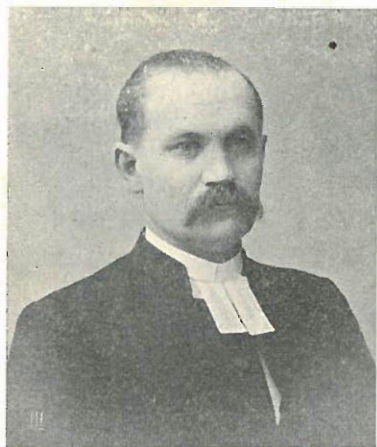
jo on hengellistä elämää, kuin mennä sinne, missä ei vielä mitään ole toimittu.

Maanjäristyksen jälkeen ja tulipalon kautta joutuivat kaikki ne suomalaiset, jotka asuivat alakaupungilla, missä kirkkomme sijaitti kodittomiksi ja useat muuttivat siksi kauvalle kirkosta, ettei voitu aloittaa pyhäkoulun toimintaa kirkossa. Kun olot tulivat enemmän järjestykseen ja suomalaisia perheitä asettui lähemmäksi, aloitti Assistentti J. O. Boijer pyhäkoulun keväällä 1909. Myöskin kauttempaakin saapui lapsia kouluun. Viime vuonna oli lapsia yhteensä 21. Tänä vuonna

on koulun johto urkurimme Nettie Johnsonin hoidossa ja opettajina ovat lisäksi Assistentti J. D. Boijer ja S. Abrahamson.

Myöskin ruotsalaisten keskuudessa saimme toimeen pyhäkoulun alkuvuodesta 1908. Johtajana on koko ajan ollut seurakuntalainen Hanna McKillop ja apuna hänellä Anna Nyman, joka samalla on soittajana ruotsalaisissa jumalanpalveluksissa. Lapsia oli viime vuonna koulussa 41. Kun kaikki ruotsalaiset perheet asuivat kaukana yläkaupungilla, niin emme saaneet koulua muuten toimeen kuin rakentamalla warta wästen pienen pyhäkoulutalon. Se vihittiin tarkoitukseensa Helmikuussa 1908. Siellä myöskin on pidetty ruotsalaiset jumalanpalvelukset. — Molemmisä näisä kouluisä on opetus pääasiallisesti tapahtunut englannin kielessä, mutta tarkoituksena on wähitellen saada opetus toimitetuksi äidinkiellä. Sen sijaan on meillä ollut onni saada toisella puolen lahtea Berkeleysä aiwan suomenkielinen pyhäkoulu, jossa lapsia on 32. Johtajana toimii seurakuntalainen Matti Tiura ja hänellä apuna seurakuntalaiset M. Niinimäki ja hänen waimonsa sekä Ida Kaartinen ja Maria Seppinen.

Yhdesä seurakunnan ja lähetyksen kansä ovat toimimassa nuorisoseurat. Kuten jo on mainittu perustettiin pastori Hernbergin aikana molemman kielinen nuorisoseura. Jälkeenpäin muodostettiin kumpikin osasto itsenäiseksi seuraksi. Suomalaisen nuorisoseuran puheenjohtajana on seurakuntalainen Matti Seppä ja ruotsalaisen seurakuntalainen Hanna McKillop. Viime vuonna oli suomalaisessa nuorisoseurassa jäseniä noin 180 ja ruotsalaisessa noin 30. Tänä vuonna on perustettu Berkeleysiin kolmas nuorisoseura, suomalainen, ja on sen puheenjohtajana seurakuntalainen Ida Kaartinen. Jä-

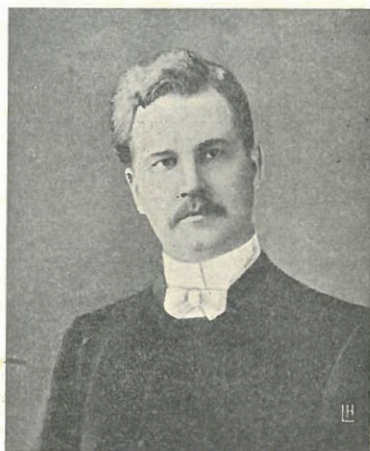
Matti Tarffanen

Rob. Hernberg.

A. S. Kerwall.

Lauri Ahlman.

F. F. Widlund.

G. Abrahamsen.

J. D. Boijer.

feniä on vuoden ensi puoliskolla tullut tähän uuteen seuraan 48.

Wielä on mainittawa Merimiesten Raittiusseura, joka perustettiin w. 1903. Sen puheenjohtajana on Assistentti J. O. Boijer, jäsenluku on noin 130.

Seurakunnan hyväksi toimivat vielä suomalainen ja ruotsalainen ompeluseura, johtajana ruotsalaisessa on seurakuntalainen Liisa Danielson ja suomalaisessa allekirjoittaneen waimo.

Seurakunnan valtuuskuntaan kuuluvat: Henry R. Abrahamson, esimies, A. Niinimäki, rahastonhoitaja, Matti Tiura, rahaston sihteeri, S. A. Hagan, Josef Tegelman, Henry Johnson ja allekirjoittanut, sihteeri.

Diakooneina ovat: Matti Seppä, J. Sperring, Krist. Saarinen, J. S. Wuori, C. Björklund, Johan Salo, J. E. Holmberg, Gust. A. Saari, J. Bridman. Diafonisjoina ovat: Augusta Alto, Anna Hagan, Elin Ahlman, Matilda Johnson, Lovisa Nyman, Ida Midelson, Hanna Sperring, Hilda Inberg, Liisa Danielson, Sanna Alanko, Sofia Holmberg, Kaisa Tapio, Anna Tegelman, Nettie Johnson, Hulda Mäki, Hilma Abrahamson, Tilda Peltonen.

Siihen komiteaan, joka walittiin valmistamaan seurakunnan 20-wuotiset juhlat walittiin jäseniksi, Henry R. Abrahamson, Hilma Abrahamson, J. S. Wuori, Matti Tiura, S. A. Hagan, J. E. Holmberg, Augusta Alto, Ida Kivari, Hulda Mäki, Augusta Nurmi, John Sperring ja allekirjoittanut.

Waloisilla toirveilla katsoo seurakunta tulevaisuutta. Jäsenluku on jälleen kasvamassa ja taloudellisesti on seurakunta päässyt sille kannalle, että se on maksanut kannatuksensa merimieslähetysseuralle. Wiime vuonna on se maksanut luussa \$ 30: 00 ja lisäksi antanut wapaan huoneuston.

Paitši työtä seurakunnassa ja papillisia tehtäviä kansalaisten keskuudessa kuuluu työmiesten tehtäviin merimieslähetyksellä työ merimiesten hyväksi, joka on hyvin monipuolista. On lähtävä etsimässä heitä laivoista, kapakoista, boardingtaloista ja sairaaloista tarvoituksella saada hetken keskustella heidän kanssaan ja kutsua lähetykselle. Hyvin moni on seuranut kutsua. Lufusaliimme, joka on auki 12—8 i. p., ovat tervetulleet niin merimiehet kuin maassa työskentelevät. Lufusaliimme saapuu myös useita lehtiä, joita arvoijat Toimitukset ovat vapaasti lähettäneet. Seuraavat lehdet ovat saapuneet aseman perustamisesta asti: Uusi Suometar, Uusi Aura, Rauman Lehti, Raiku, Nbo Underrättelser, Österbottniska Posten, Suomen Lähetysseuranomat, Sanansaattaja, Sändebudet ja Paimen Sanomat (10 vuosikertaa) sekä Ev. Fosterlandsstiftelsen'in toimittamat lehdet. Lisäksi on saapunut joko kauemman tai lyhyemmän aikaa: Karjala, Vänsi Suomi, Uudenkaupungin Sanomat, Suomalainen Kansa, Waasa, Satakunta, Hämetär, Namulehti, Tähti, Lahti, Herättäjä, Kotimaa, Evangeliskt Wedoblad, Gustvudsstadsbladet, Mand, Söd Österbotten, Österbottningen. Raikille (10 w. kertaa) ja Wasa Posten, sekä tästä maasta: Ameriikan Suometar, New Yorkin Uutiset, Uuttaja, Pohjan Tähti, Päivälehti, Uusi Kotimaa, Raittiuslehti, Lännen Uutiset, Siirtolainen, Westkusten, Augustana ja Ledstjärnan. Raikille Toimituksille on tästä suuresta lahjasta mieluinen welvoitukseuteni lausua hartaimmat kiitokseni. — Myös on kaikilla tilaisuus lähettää vapaasti kirjoitusaineita sekä kirjaostoamme, jossa nyt on lähes 200 nidosta. Sitäpaitsi tahdomme auttaa kaikkia rahojen lähettämisessä kotia sekä otamme vastaan rahoja talletusta warten. Myös välitämme kirjeitä kaikille. Paljon työtä tuottaa

tiedusteltujen henkilöiden etsiminen ja tässä olemme usein onnistuneet. Sitäpaitsi on edelleen tehtävä lähetyksmatkoja eri paikkoihin Californiaassa. Tähtäpä ne ulottaa w. 1907 ja 08 aina Wyomingin, Utahin ja Coloradon valtioihin asti.

Viitan vielä muutamia tilastollisia tietoja. Työn perustamisesta vuoden 1909 loppuun asti on kaikkiaan pidetty n. 6,281 jumalanpalvelusta ja kokousta yhteenjä noin 201,937 kuulijalle, Herran pyhää Ehtoollista jaettu noin 634 kertaa noin 3,892 osanottajalle, 1,449 lastetta on toimitettu, 138 henkilöä on käynyt rippikoulun ja lastettu Herran p. Ehtoolliselle, 453 paria on vihitty avioliittoon ja 227 kuollutta on siunattu. Sairas-, boardihuone ja lainalähnneistä ei ole tarkkaa selontekoa, mutta nousee niiden luku melkoiseksi. Usmalle on saapunut lähetyksen asioissa 9,575 kirjettä ja lähetetty 10,410 kirjettä. Kirjeistä merimiehille ja siirtolaisille on saapunut 45,951, josta summasta ainoastaan pieri murtoosa on jäänyt jakamatta. Rahaa on lähetetty tasaluvuisia \$ 243,700: 00, eli Smk. 1,218,500: 00, josta suurin osa on lähetetty Suomeen ja pieniä summia Wenäjälle ja Ruotsiin. Talletettuna on ollut eri vuosina tasaluvuisia \$ 363,900: 00, eli Smk. 1,819,500: 00.

Eräissä Merimieslähetykselle antamassaan vuosikertomuksessa kirjoittaa Pastori Tarhkanen sanat, jotka ovat toteutuneet; „Jumalan sana on tullut saarnatuksi tuhansille sellaisille, jotka muuten eivät olisi sitä saaneet kuulla, Herran ehtoollista on jaettu isoaville, lapset ovat saaneet lasteen, monet unhotetut kotimaassa ovat saaneet kirjeitä ja rahaa omaisiltaan, täällä harhailleet ovat saaneet tietoja kotoa, halu järjestyneeseen seurakuntaelämään on alkanut herätä, ja, mikä on parhainta, siellä missä Kristus tulee saarnatuksi tulee sieluja johdatetuksi pimeydestä Jumalan ihmeelliseen valoon, vapauteen

Jesuksen Kristuksen uskoaja. Suomen kansa, jos se on
kristitty kansa, ei voi vetäytyä pois tästä työstä."

Jumala, taiwaallinen Isämme, siunaa Sinä Meri-
miehlähetystä ja seurakuntaa San Franciscoja!

San Franciscoja Heinäkuulla 1910.

Lauri R. Ahlman.

Työn alku-ajoilta.

I.

Yhmeellisesti johti Jumala Merimieslähetyksen työn San Franciscoon. Suomalaiset johtomiehet siellä, jotka merimiespappia johtokunnalta pyysivät, olivat miltei kaikki „boardingmestareita“, s. o. merimiesmajalain isäntiä ja kapteenipitäjiä. Ei heitä tähän saanut Jumalan sanan nälkä, vaan tunne kansallisesta alennustilasta. „Onhan kaikilla muilla, yksin kiinamaineillakin (kiinalaisilla) pappi, eikä siis meilläkin“. Sentähden he koto-
sivat 100 dollaria papin matkarahaksi ja lupasivat 50 dollaria kuussa papin ylläpidoksi.

Mutta Merimieslähetyks ei tiennyt mitään kutsujain elinkeinosta. Ja hyvä se olikin, sillä nyt lähetettiin työmies Länteen. Pian havaitsi tämä, ettei kutsujilla ollut rakkautta sanaan, ja kutsujat havaitsivat, ettei heidän savi kannattaa lähetyksen työtä. Jos papin saarnaa käydään kuulemassa, sitten tähtyy lakata wiina- ja olutkaupasta, omatunto ei sallii myyjäin myydä eikä ostajain juoda.

Näin tuli ero. Ei julkitaitaa syntynyt, mutta tannatus loppui. Sen puutteessa kai täntyhji papin niine hyvineen palata sinne mistä oli tullutkin.

Tapahtui toin? Ei toki! San Franciscoon syntyi Jumalan elävän sanan siemenestä Herran seurakunta, jota ei helvetin portit taida kufistaa.

Kelvottomat kairvot eivät wettä anna. Synti ja synti-ilot eivät sielun kaipuuta tyhdytä. Sentähden kun Herra Jeesus Kristus heikon palvelijansa kautta kutsui: „Kaikki janoovaiset tulkaa wetten tykö! Tetin joilla ei ole rohää tulkaa ja ostakaa rahatta ja hinnatta wiiniä ja rieskaa,“ kotoi tämä ääni janoovia sieluja ristin juurelle. Kohkenemattc vielä tarrtua Wapahatajan ojennettuun käteen, nousi heidän itsensä sitä ehtä hymäntämättäkin monen nuoren palvelijattaren ja merimiehen sydämessä huokaus: „Ole, Jeesus, kanssamme; puhu meille vielä.“ He rupešivat aineellisilla waroillansa ylläpitämään työtä, ompelemaan kokoon waroja oman kirkonkin rakentamiseksi, ja kirkkosali rupeš tähttymään.

Ehtoollisvieraita oli wäähän. Muistaakseni wain kaksii henkilöä pyhši Ehtoollista ensi wuotta San Franciscossa ollessani. Osaksi luulivat kai olevansa liika huonoja Jeesukselle, osaksi horjuivat vielä Jumalan ja maailman välillä. Mutta Herran Henki puhalsi. Elämä ilman anteekšijaamista käwi liika raskaaksi. Sydämen ahdistus tuli julki. Mettiin tyhjä, ei wain pappilasja, waan julkisissa kotouksisjakin: mitä minun pitää tekemän, että minä autuaaksi tulisin?

Tähynnä sywää kiitollisuutta Jumalaa kohtaan ja tomuun painuneena muistelen niitä ihania herätyksen aikoja, jotka 1891 ja 1892 kutsuivat laukana isänkodista harhailewia welsjiä ja siskoja tairwaallisen Isän syliin. Silloin — waikka ilman sääntöjä — perustettiin Jumalan seurakunta San Franciscossa. Monet niistä, jotka silloin lähtiwät maailmasta, turmeluksen kaupungista tairwaalliseen Jerusalemiin päin, ovat jo matkansa päättäneet. Baltameri on sywä hauta, mutta meri antaa kerran tuolleenja, ja nurmettuneet haudat, sekä kotomaasja että Tyhneenmeren rannoilla, antawat hekin heidän tuolleenja. — Toisia on wäähnyt, he ovat kääntyneet

takasin Egyptin lihapadoille, mutta moni vielä kulkee kärsivällisyydellä ristintietä, odottaen matkan päämäärää, uskonsa loppua ja elämäntruunua. Ja Hän, joka hyväntyönsä alkanut on, Hän on sen päättäväkin tulemisensa päinvään asti.

Tuhoutui vastarakennettu kaunis temppeli maanjäristyksessä ja tuleessa. Mutta elävistä kivistä rakennettu Jumalan temppeli, joka on apostolien ja profeettain perustuksella ja jossa Jeesus Kristus on kulmakivenä, se ei tuhoutu koskaan. Herran oikea käsi on korotettu. Herran oikea käsi saa voiton.

II.

Mietimme ruotsinkielistä jumalanpalvelusta. Rippisaarna pidettiin. Syntisten ystävä kutsui syntistä tykönsä. Kuulijain joukossa oli mies, ulkonaisesti hyvä ja siivo, mutta aivan välinpitämätön sielustaan, vieras Jumalalle. Vaimonsa oli löytänyt Herran ja oli ilmoittautunut ehtoolliswieraaksi. Ihmeekseen ja ilokseen suostui mies tulemaan hänen kanssaan kirkkoon, vaikka tietysti ei ajatellutkaan Herran Ehtoolliselle menemistä. „Eihän jorvi mennä siivainpurtilolta sellaiselle aterialle.“ Ja siitä oli jo vuosia, kun hän oli viimeksi Ehtoollisella ollut; ei sitten ensi kerran siellä käyhtään.

Mutta jokin rako oli sydämessä. Sanan mietkä tunkeutui sinne. Hän näki olevansa syntinen ja hukassa. Hän näki Jeesuksen hylin olevan arvoinna. Ja hän ei tohtinut jättää sieluansa hukkaan; hän ei tohtinut antaa Jeesuksen kutsunuksen mennä kuulematta ohitse. Hän ei tahtonut „otollista aikaa ja autuuden hetkeä“ katjoo ylö. Kun vaimo jumalanpalveluksen lopulla Ehtoollista

viettämää ruvetessa nousi ylös astua kseen Herran pöytäan, pidättää häntä hänen miehensä. Molemmat painuvat rukoukseen, ja niin tulevat he seuraavaan pöytäan yhdesj vastaanottamaan Jeesusta, jonka ruumis on heidän edestänj annettu ja veri heidän tähtensä vuodatettu. Jeesuksen rakkaut voitti taas yhden sielun omaksensa. Toivoti on, että hän nyt saa syödä leipää Jumalan valtakunnassa ylhäällä.

III.

Duto oli merimiespappi kaupungissa. Herran tai kaksi oli hän vasta saarnannut. Silloin kohtaa häntä mies Markettadulla, tervehtää ja kysyy: „ettekö te ole uusi merimiespappi?“

— „Kyllä“, vastaa tämä.

— „Minä aikoisin mennä maille töihin ja pyytäisin, että tallettaisitte minulle 40 dollaria.“

— „Kyllä mielelläni, mutta tulkaa asuntooni, että voin antaa kuitin.“

— „Eihän tässä kuittia tarvita olettehan te merimiespappi“

Niin, eihän tässä kuittia tarvita olettehan te merimiespappi, se oli ihana sana. Se oli merimiesjääthme tunnus Lähetysien siihen astiseen työstä. Ja sitä luottamusta on riittänyt edeskin päin. Joskin olemme me merimiespappit monesti ottaneet ystäviämme merimiehiä hohouksemme alaisiksi, väliin toruneet kovasti, väliin houkutelleet ja kehoitelleet niin suloisesti kuin olemme osanneet, aina ovat he hymärtäneet, että me emme ole etjineet omaamme, vaan heidän parastaan, ettemme

ole ahneudessa ja raharikkaudessa työtä tehneet, vaan vilpittömyhdedssä. Ei holhoojan arvusta ole aina huolitettu, mutta usein on hylkäämistä katkerasti kaduttu. Ja mikä parasta: löytyy merimiehissämme niin monta, jotka eivät näe papissaan holhoojaa, vaan ystävän, joka rakastaa, jolle saa avata sydämensä, jolta saa odottaa apua. Jumalalle kiitos siitä!

IV.

Mieleeni muistuu vihdoin eräs kirkas kesäpäivä, sellainen kuin vain Californiassa kesäpäivä voi olla. Höyryläinen Puget Soundiin on valmiina lähtemään. Lufuisana on San Franciscon seurakunta rannalla. Ensimmäinen pappinsa vaimoineen on lähössä kotimaahan. Ei ole heillä ollut lähtö koskaan niin raskaasta, ei edes lapsuuden kodista lähtiesään, ei isänmaasta irtautuessaan, kuin nyt erotesjaan tästä pienokaisesta laumasta, joka oli alkanut ottaa ensimmäisiä askeleitaan taitvaan tiellä. Tiesimmehän, ettemme olleet karkumatkalle menössä, kuten Joona, vaan Jumalan johdattuksesta toiselle työmaalle, ja että turvallisesti myös taivimme jättää rakkaat ystävämmme uuden opettajan ja ennentaiikkea hyvän Ylipaimenen hoitoon. Mutta siltä tuntui kuin olisi sydän jäänyt San Franciscoon. Kofemattomia, ihpsymättömiä olimme olleet. Herran työtä oli monessa, monessa kohden pitänyt paremmalla taidolla, innolla ja viisaudella tehtämän. Anteeffisaamisen tarve laiminlöhmissä ja erhetysissä on suura. Mutta Jumalan hyvyys oli suuri ollut, osaksemme oli tullut luottamusta ja rakkautta niin hlön paljon, ja siteet jotka yhdistivät meitä rannalle jääviin olivat Kristuksen

rakkauden solminia. Onko siis ihmettä, että muisto yhä viipyy siellä ja sydämen huolaukset nousee Jumalan tykö: „Siunaa seurakuntaasi; siunaa siellä kaikkia lapsiasi, kärejä ja raskautettuja, kiusattuja ja ahdistettuja, horjuneita ja lankeavia. Sano langenneillekin: vielä hymnit annetaan anteeksi, ja vedä heitä tykösi.“

Miin auta, rakas taitvaallinen Isä, Jeesuksen Kristuksen tähden meitä matkamiehiä ilolla pääsemään sinun lepoon, ja suo, ettei työmme San Franciscossa olisi ilman hedelmättä sinun tulemisesi suurena päivänä. Amen.

Matti Tarhaneen.

Seurakunnan kirkko.

Oman suomalaisen kirkon rakentaminen on ollut lempihanke, jota vuosien vieriesjä on voinut koota yhteistoimintaan mitä erilaisimmat ryhmät San Franciscon suomalaisten keskuudessa. Mutta monet taistelunsa ja vaikeutensa on tällä asialla ollut, eikä ole sen tähden nytkään vielä suomalaisilla siellä omaa kirkkoa.

Ensi kerran näyttää kirkonrakennusasia olleen esillä kirkkoseuran kokouksessa maalisk. 8 p. 1891. Lähetyssemme päiväkirjaan on pastori Matti Tarckanen kirjoittanut: „Kokettiin olisiko oman kirkon perustamisen harrastusta, mutta siihen taitaa raueta.“ Siihen ei pastori Tarckanen kuitenkaan asiaa jättänyt. Saman kuun 24 p:nä hän jo kirjoittaa: „Sunnuntaina illalla ‚Kirkkoseuran‘ kokous, jossa yksimielisesti päätettiin ruveta rahankeräykseen ja jo merkittiin lahjoja dol. 150. Kirkkoseuran luottamusjäsenten toimeksi jätettiin asian perille saattaminen. Saapuvilla noin 30 henkeä.“ Näin oli alkuun päästy. Innokkaina hommaajina tässä hankkeessa samoin kuin muissakin seurakunnallisissa pyrinöissä olivat suomalaiset palvelijattaret. Muut puuhaajat olivat merimiehiä, työmiehiä, heidän vaimojaan ja leskiään. Oli pa ensi vuosina myöskin mukana boardingmestarien vaimoja, sillä suomalaisen kirkon hanketta pidettiin kansallisenä kunnia-asiana. Kun syyskuun olivat ompeluseuran myyjäiset, merimiesten ja

kalamiesten kaupunkiin palattua, tuli niihin moni ulko-
puolelta seurakuntaakin. Tavallisesti onnistuivat myh-
jäiset paremmin kuin muitten yhdistysten.

Mutta kirkonrakennushankkeella oli luonnollisesti
monet vaikeutensa ja vastustajansakin, samoin kuin
kaikeella Jumalan valtakunnan työllä. Ensimmäiset
soraäänet ovat merkittynä jo päiväkirjaan toukokuun
7 p:nä 1891, jolloin pastori Tarhkanen kirjoittaa: „Su-
omalaisen kirkkoseuran kokous kirkonrakennuskasaa warten,
jossa taaskin erimielisyyksiä ilmestyi, tinattiin ja wäärin
toisijaan hymnärettiin. Jumala meitä armahtakoon.“
Jotkut seurakunnan ulkopuolella olevat koettivat eh-
käistä warojen kokoamista m. m. lewittämällä kaikellaisia
wääriä huhuja. Wäittiwätpä jotkut tosissaan, ett'eivät
suomalaiset woi koskaan saada San Franciscoon omaa
kirkkoa, sillä siihen kootut warat menewät muille maille.
Uskollisena pyhhi kuitenkin kirkon ystävien pieni joukko,
ja toiwosja tehtiin työtä hiljalleen.

Suuri askel lopulliseen voittoon oli kirkon rakennus-
maan ostaminen w. 1899. Silloin näkiwät kaiikki, että
tuumasta sittenkin tulee täysi tosi. Saatiin uutta intoa,
uhraawaisuus eneni, uusia kerähestojoja pantiin taas
liikkeelle, ja kolmen vuoden kuluttua oli maan hinta
maksettuna. Silloin saatiin wiettää ilojuhlat.

Kun näin pitkälle oli päästy ruwettiin tietysti suun-
nittelemaan kirkon rakentamista. Piirustukset teki ilmai-
seksi seurakunnan monivuotinen puheenjohtaja ja us-
kollinen ystäwä, rakennusmestari S. Abrahamson. Meri-
mieslähetysen johtokunta lupasi antaa kiinnitystä was-
taan rakennuslainan. Seurakuntalaiset tahtoivat, että
kohta ryhdyttäisiin rakennuspuuhiin, mutta esimies kole-
neena rakennusmestarina pani vastaan. Hän tiesi,
että tällaisissa asioissa on helpompaa tehdä päätöksiä
kuin toteuttaa ne. Kun aika oli täten jälleen kulunut 3

vuotta valmistuspuuhissa ja varoja oli aheraan koottu, päästiin w. 1905 niin pitkälle, että voitiin rhytä kirkkoa rakentamaan. Joulukuun 5 p. 1905 oli seurakunnalla taas suuri juhlapäivä. Silloin laškettiin kirkon peruskivi. „Rincon“ mäelle oli silloin saapunut juhlimaan noin tuhat kansalaista. Taimas oli kirkas, etelän aurinko

Suomalainen kirkko San Franciscossa.

paistoi niin keuhkaisen lämpimästi Pohjolan kansan juhliessa. Laulettiin kiitosvirsi suomalaisen torvisoittokunnan säestyksellä ja kööri esitti pari juhlaaulua. Seurakunnan kutsumana oli siirtolaispastorimme R. E. Lindström saapunut juhille ja piti siellä ruotsalaisen juhlapuheen. Ruotsalaisen luterilaisen seurakunnan pastori Ph. Andreen piti englannin kielisen ja allekirjoittanut

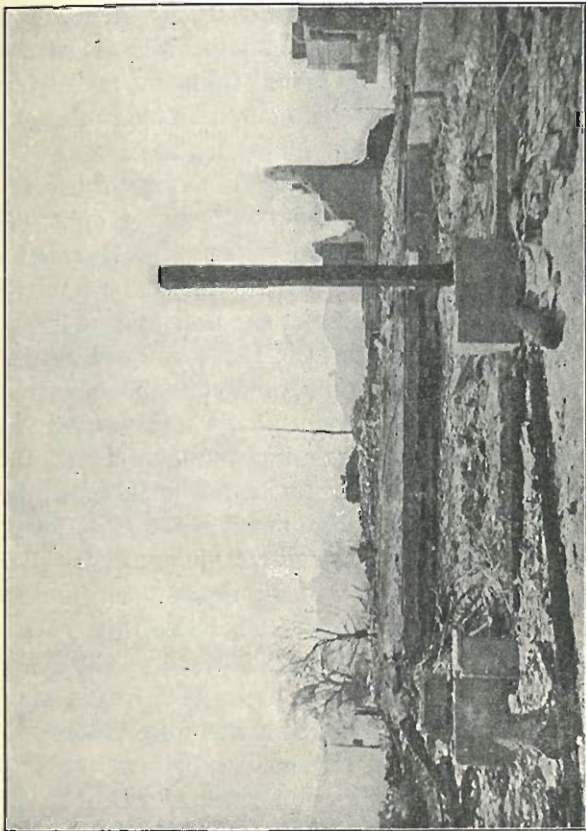
suomalaisen juhlapuheen. Juhlamieli, ilo ja kiitollisuus täyttivät sydämmet. Toivotuksellain mielin jatkettiin työtä ja varojakin oli nyt helpompaa saada kuin ennen. W. 1905 kerääntyi noin 1,700 dollaria ja w. 1906 kolmena ja puolena kuukautena jo noin 1,000 dollaria. Hauska oli siihen aikaan olla pappina seurakunnassa. Oli hengellistä herätystä liikkeellä ja kaikki olivat innostuneita kantamaan kortensa kokoon seurakunnan kotia warten. En niitä aikoja koskaan unohda. Liikuttavaa oli nähdä miten henkilöt, jotka vuosi vuoden jälkeen olivat uhraamassa olleet, edelleen olivat valmiit uusiin ponnistuksiin. Suunniteltiinpa, että kirkonwihkimisjuhlassa kootaan ainakin 1,000 dollarin (5,250 mk) kolehti. Lähetysksemme luterilaisissa oli assistentti Saarijella lista esillä merimiehiä warten, ja talven kuluessa täytti siellä lista listan jälkeen.

Tarvoksemme oli saada kirkko valmiiksi pääsiäiseksi, mutta odottamattomien esteiden wuoksi ei toivomme toteutunut. Niin pitkälle oli kuitenkin päästy, että pääsiäiseksi woiitiin muuttaa kirkon alitertaan. Wanhassa ahtaassa, rakkaassa kokoushuoneessamme 9 Mission kadun warella pidimme viimeisen jumalanpalveluksemme pitkäperjantai-illalla. 16 wuotta oli samassa talossa kokoonnuttu. Tutuksi oli talo lähnyt. Paljo olimme saaneet kolea armoa ja siunausta pienessä lähetyshuoneustossamme. Uhdas se oli, tukahuttawan tuumaa oli siellä ilma ollut, usein oli kokouksiamme häiriitty, mutta monelle oli siellä kirkastunut elämän tie, moni wäshnyt wirwoitusta saanut. Sentähden nuodostuikin ilta kiitos jumalanpalvelukseksi, kiitettiin siitä, mitä oli saatu siinä huoneessa ja kiitettiin siitä, että nyt viimeinkin päästiin muuttamaan omaan awarampaan huoneuustoon.

Seuraavana päivänä muutettiin uuteen kirkkoon.

Se oli laudoista tehty, mutta ameriikkalaiseen tapaan sisältä rapattu, jotta se sisältä holvineen ja lehtereineen nähti kirkolta. Alakertaan eli kirkonjalkaan oli tehty suurenlainen kokous sali johon mahtui noin 250 istumapaikkaa, pyhäkoulu ja kirkoneurooston kokouksia varten oli pienempi huone, kaksi kamaria oli merimiesten lukusalia varten ja sitäpaitsi pieni keittiö. Nämät alakerran huoneet valmistuivat pääsiäiseksi ja laurvantai-illalla saimme siellä miettää ensimmäisen juhlamme. Olimme saaneet vihdoinkin muuttaa oman katon alle, omaan kotiin. Ei ihme sentähden, että ilo loisti monen silmistä ja että kiitoslaulu laikui niin reippaasti. Saapuvilla oli niitä, jotka alusta alkaen olivat olleet mukana, ja nyt saivat nähdä toivonsa toteutuneen. Pääsiäispäivänä kokoonnuttiin kuulemaan ewankeliumia ylösnoussesta Kristuksesta. Runsaasti oli väkeä koolla. Tiistaina saimme vielä kokoontua raamatunselitykseen. Silloin oli jo kaasujohtokin saatu valmiiksi ja kokoushuoneemme oli kauniisti valaistuna. Niin kotoisalta ja samalla juhlaillalta tuntui siellä olo. Sinne meni niin mielellään. Seurakunta oli valinnut komitean valmistamaan kirkonvihkimysjuhlaa, jota aioimme miettää parin viikon kuluttua. Reskiiviikko-illaksi huhtik. 18 p. oli komitea kutsuttu kokoon. Mutta kokous jäi ainaksi pitämättä. Reskiiviikko illan tultua olimme jälleen ilman kirkkoa, se oli silloin jo tuhkana. Viidentoista vuoden kuluttua, monien waiwojen ja ponnistusten jälkeen saimme kokoontua kirkossamme ainoastaan neljä päivää.

San Franciscon suuressa maanjäristyistä seuraneessa tulipalossa paloi kirkkomme ensimmäisenä onnettomuuspäivänä k. lo 6 ja 7 välillä. Kirkko oli mahvasti rakennettu, eikä se maanjäristyksessä särkynyt. Luultiinpa kirkon ja sen ympäristön säilyvän tulipaloltakin, koska se oli tuulen hläpuolella. Mutta kun kaupungissa wesi

Paikaneen kirkon raunnot.

loppui, eikä tulipaloja voitu sammuttaa pääsi tuli leviämään vastustamattomalla voimalla. „Rincon“ mäelle saapui tuli kahdelta eri puolelta kowalla wauhdilla. Sitä ei woinut mitään vastustaa ja sen saaliiksi joutui kaunis kirkommekin. Kotini oli lähellä kirkkoa. Kun tuli sitä ahdisti ja minun täytyi sen jättää liekkien saaliiksi, menin lähimpään kadun kulmaan vielä kerran kirkkoamme katsomaan. Kirkkoa ympäröivät talot olivat silloin jo liekkien wallasja, mutta kirkko oli vielä koskematta. Kun siinä seisoin ja katelin, huomaajin toieressäni erään suomalaisen waimon, paljon kärsineen onnettoman waimon. Hänellä oli juoppo mies, sentähden oli koti kurja, usein siellä saatiin puutetta kärsiä. Waimo käwi kotouksissamme Jumalan sanaa kuulemasja ja olipa mies luvannut ruweta kirkosja lähmään ja liittjä seurakuntaan, kun uusi kirkko valmistuisi. Waimo toivoi, että miehenkin mieli muuttuisi ja kodin onni vielä palajaisi, kun hänetkin saataisiin Jumalan sanaa kuulemaan. Siinä seisoi waimokin kirkkoa vielä kerran katsomasja. Ei hän mitään maininnut miehestään, joka tällaisenakin onnettomuuspäiwänä woi juowuksisja olla, ei köyhästä kodistaan, joka nyt oli jätettävä. Hän waan itkien walitti sitä, että kirkko kohta palaa, hän näki, että siihen kiintyneet toiveetkin raukeniwat. Ei ollut waimorautalla koskaan waroja uhrata mitään kirkkoa warten, mutta se oli kuitenkin hänenkin kirkkonsja ja siitä oli waikea luopua. Kuumuus pakotti meidät pois kirkkoa katselemasta. Lähdin hakemaan perhettäni, jota oli saanut juosja-paikan ystärwiemme luona lahden toisella puolella. Wähän matkaa kuljettuani yhdessä pastori Ahlmanin kansja tuimme kadun kulmaan, josta jälleen woimme nähdä kirkon. Se oli silloin jo liekkien uhrina, eikä kauwan kestänyt ennen kuin siitä olitwat waan rauniot jällellä. Kirkko oli onneksi palowakuutettu 8,000 dolla-

ristä. Mutta sen arvo oli noin 11,000 dollaria, ja oli siis seurakunnan vahinko melkoinen. Irtaimisto oli merimieslähetyksen omaisuutta, ja oli se palovakuuttamatta samoin kuin koko kirjasto.

Seurakuntamme joutui aivan hajalle. Suurin osa suomeapuhuvia seurakuntalaisia oli paennut Berkeleyn ja Oaklandin kaupunkeihin. Palon jälkeisenä sunnuntaina kokoontuimme Oaklandissa eräässä ruotsalaisessa kirkossa. Kyyneleet tulivat välisinkin silmiin kokouksemme jälkeen wiecaan katon alla ja muistellesamme hävinneitä kotejamme ja kirkkoamme, yhteistä kotiamme. Jumalan sanasta saimme uutta rohkeutta ja toivoa. Ruotsiapuhuvat seurakuntalaisemme olivat jääneet San Franciscon puolelle. Kun erään seurakuntalaisen huoneissa ensi kerran palon jälkeen kokoontuimme hartauskokoukseen oli heitä koolla ahdintoon asti. Uvoimia olivat silloin sydämmet Jumalan sanalle. Ja kun eräs seurakuntalaisista luki pienestä kirjasta maallijista ja taivaallijista, katoarvajaista ja katoamattomista majoista, waltasi hrvä liikutus kaitfi. Me hymärjimme silloin niin hrvin, että kaitfi, mikä on maailmasta on katoarvajaista. Masentawaa oli kyllä nähdä wuosien ponnistusten ulkonaiset tulokset tuhkana, oma työ ja oma woima tuntui niin mitättömältä. Herrä tahtoi irroittaa sydämet maailmasta ja kelpoittaa meitä kaitfia etsimään sitä ijäistä kaupunkia, jonka perustukset eiwät koskaan wapise. Me tyhdhimme kotaloomme ja me käsitimme, ett'ei työmme ja pyrkimyksemme päämaali ole kauniissa kirkossa waan Jumalan kirkkaudessa. Sentähden tulipalon sammuttua kaupungissa aloimme tuumia wäliaikaisen kokoushuoneen rakentamista. Eitä kauwan kestänyt, ennenkuin oli walmiina kokoushuone, jossa nyt on wiidettä wuotta kokoonnuttu. Hrvässä tarpeessa se on ollut. Uuden kirkon rakentamista on suunniteltu ja tarpeen

vaatima se olisi, mutta rakennuspuuhiin ei vielä ole rohjettu ryhtyä. Muuta kokoushuoneita ovat kansalaisemme kyllä rakentaneet, mutta seurakunta majoilee vielä väliaikaisessa matalassa majassa. Me uskomme kuitenkin, että kovia kokenut seurakuntamme pian rohjenee uudestaan ryhtyä rakennuspuuhiin, niin että jälleen kotoa Mincon mäelle suomalainen kirkko ja että lopultakin on toteutunut San Franciscon suomalaisen seurakunnan lempihanke.

A. Renwall.

Kuistelmia herätyksistä seurakun- laisten piirissä.

Raskaalta tuntuu toisinaan Jumalan valtakunnan työ, kun hoidettavana oleva pelto näyttää kiviiseltä ja karulta. Mutta riemu tähtää sydämmet ja kaikki waitovat unohtuvat, kun Herra toisinaan suuressa armossaan antaa työmiestensä nähdä kylvethn sanan tuottavan hedelmiä, kun heränneistä sydämmistä nousee kysymys: „mitä minun pitää tekemän, että minä autuaaksi tulisin.“ Ne ovat ihania aikoja, niitä ei koskaan työmies unohda. San Franciscon seurakunnassakin on ollut tällaisia herätyksen aikoja, jolloin on saatu iloita Jumalan omien lisääntymisestä. Sellaisia aikoja oli vuosi 1892. Merimiehen Ystäväsä kirjoittaa siitä pastori M. Tarhkanen: „Viime kevännä aloitimme pitää pappilassa yhityisiä suomalaisia keskustelu- ja rukouksoikouksia. Samaan aikaan saarnattiin myös lähetyshuoneessamme Kristuksen kärsimisen historiasta. Muuta ulkonaista asiahaaraa ei osaa mainita. Mutta Herran Henki alkoi nyt myöskin liikkua seasamme. Yksi toisensa perästä tuli rauhattomaksi ja murheelliseksi sielunsa tilasta. Jeesuksen armo ja syntein anteekiantamus selleni myös raadollisille sieluille, toisille wähitellen, toisille äkkiä; toiset sairvat armon uskoa Jeesuksessa syntinsä anteeksi julkisen Jumalan sanan saarnan kautta, toiset yksijhisten kanssapuheiden kautta. Toimen auttoi toistansa Jeesuksen

YHTEISYYSINSTITUUTTI

Yhteisyyden Instituutti

Pilippeninsalmenkatu 3

20500 Turku ☎ 317 536

tykö. Etupäässä tapahtuvat herätykset ja kääntymykset nuorten seasä, joilla oli uskovaiset vanhemmat koti-
maasä, mitkä uskollisia esirukouksia olivat Jumalan
tykö lähettäneet. Moni tuhlaajapoika ja tytär nyt annet-
tiin hengellisesti takasin maallikillekin vanhemmilleen.
Draas nousi näin ihanana päälle ja sydämellisellä rakkau-
della olivat he toisiinsa ja Herransa kiinnitettyt. Toiset,
jotka olivat jo ennen rauhjan löhtäneet, vahvistuivat
uuteen palavuuteen."

Samantapainen elonkorjuuvuosi oli myöskin 1898
jolloin saatiin kokea Herran hengen tuulahduksia ja jolloin
useita tuli kääntymykseen. Silloinkin kokoonnuttiin
ahkeraan perheisä ja pappilasä ja keskusteltiin paljo
yksityisesti sielujen autuutta koskevista asioista. Sitä
paitfi on silloin tällöin joku tullut kääntymykseen. He-
ränneitten joukko muodostui perhetunnaksi, jonka jäsenet
tunsiivat toinen toisensa ja rakastivat toisiaan. Myrs-
kyjä ja koettelemuksia sai myöskin seurakunta kokea ja
toisinaan tunkeutui hengellinen uneliaisuus ja kylmyys
sydämiin lamauttaen toiminnan. Ne olivat seuloimien
aikoja, koettelemuksen tulisia ahjoja. Herra on ihmeellinen
kasvattaessaan. Hän on kärsivällinen ja johtaa heikon
laumansa voittoon vaikka taistelujen kautta. Noilta
herätyksen ajoilta oliji paljon kerrottavaa, mutta vai-
keata on julkisuudessa puhua sellaiisten kääntymisestä,
jotka vielä ovat elosä. Kerron sentähden ainoastaan
muutamista ystäväistämme, jotka jo ovat ijäshyhteen
muuttaneet.

Robert R. oli ollut San Franciscosä jo monet
vuodet ennen ensimmäisen suomalaisen merimiespas-
torin sinne saapumista. Boardinghuoneisä afumista
pidettiin siihen aikaan merimiesten parissa niin luon-
nollisena ja kapakaelämää kувallisena. Boardinghuone
oli muuttunut R:nin kodiksi ja kun hän ei enään jaksanut

meriä kulkea, tuli hänestä boardingmestarin apulainen. Kun suomalainen merimieslähetyks perustettiin kaupunkiin ja Kristuksen evankeliumia ruvettiin julistamaan pääsijana vaikuttamaan hänenkin sydämessään. Hän jätti entisen toimensa ja perusti kauppaliikkeen. Sälkeenpäin toimi hän pienen liikkeenä ohella lähetyksemme wahtimestarina. Ei hän paljon puhellut, mutta walmis oli hän aina muita palvelemaan. Mitamia toimeenpantaesja ja muisesja käytännöllisiesja puuhiesja oli hän aina mukana. Hän oli wanhin jouloesja, mutta kuitenkin fetterin ja ensimmäinen auttamiesja. Kaikki seurakuntalaiset häntä kunnioittiwat ja muutamat kutsuwat häntä isäksi. Kun hän wietti syntymäpäiwäänsä kutsui hän ystäwät luokseen. Kun olimme koossa wiettamiesjä muistaakseni hänen 60:netta syntymäpäiwäänsä, luki hän pienestä kirjasesja kolmesta eri syntymiesjestä. Luettuaan sanoi hän, että viimeinen niistä, se jonka kautta kirkkauteen siirrytään, oli hänellä vielä kokematta. Wuosi sen jälkeen, juuri hänen syntymäpäiwäänään, seisoiimme hänen hautansa partaalla lätkemiesjä hänet iäisshyden lepoon. Eläesjänsä näytti hän usein olleen raskaan taakan alla, mutta iäisshyden kynniesjellä pääsi Jumalan armo entisistä runsaammin tuotamaan hänen sydämeensä ja Herran henki sai johtaa hänet Jumalan lasten ihanaan wapauteen, Hänen lempilaulujaan oli: „Oh tairwainen Jerusalem“. Sun kotiis? halajan — Kotiinsä pyrkii wairwainen, Wäs?synyt matkastaan.“ Toiwo oli nyt tänttynyt, matkamies oli pääsnyt kotia.

Seurakunnan äidiksi kutsuttiin erästä wanhaa Johanna nimistä leskeä. Surjuutta oli hänen kodisjaan entisaifoina ollut, kun sekä hänen miehensä että hän itse oliwat kumpikin joutuneet juoppouden pauloihin. Miehen kuoltua oli leskelle jäännyt neljä alaiäistä lasta hoidettawaksi ja pyhkinpesjulla täntyi hänen heille elanto hanffia.

Toimeen kuitenkin tultiin. Jumalan sana pääsi vaikuttamaan lesken sydämessä ja hän luopui entisiltä synnin teiltä. Wähitellen vuosien kuluessa kirjastui hänelle Kristuksen rakkaus ja Jumalan koulussa tuli hänestä koeteltu nöhrä kristitty. Sydäntä lämmittävää oli kuulla hänen wilpittömästi kiittävän Jumalaa siitä äärettömästä armosta, mitä hän oli saanut kokea ja siitä suuresta ulkonaisestakin siunauksesta, jota hän oli saanut nauttia. Niin elävästi muistuu mieleeni, miten hän kerran pitkäperjantaiillalla, kun olimme olleet koolla Kristuksen kuolemaa muistelemassa ja Herran ehtoollista nauttimassa, hän jumalanpalveluksen päätyttyä rupefi muitten kuullen Jumalaa kiittämään saamastaan armosta ja hänen esimerkkiään noudattaen moni muu hyllyi kiitokseen. Hänen nuorekas sydämmellinen lähtöksensä waikeutti että seurakunnan nuoret, joilla ei ollut siellä omaa kotia eikä äitiä kiintyiwät häneen ja rupešiwat kutsumaan häntä äidiksi. Ja äidillistä apua ja neuvoja tarwittaessa turvauduttiin tavallisesti häneen. Niwan kuin lapsi suree äitinsä kuolemaa suri sentähden seurakunta kun tämä leski joutui sairaustuoteelle ja kuoli. Kotwat olivat ruumiilliset tuskat hänen maatessaan kuolin-tuoteella, mutta Jumala waikeutti häntä siällisellä ihmeellisellä rauhalla. Matkahuoneen seinälle oli hän antanut päänsä kohdalle kiinnittää raamatunlauseen: „katso minä olen ottanut sinulta pois sinun syntis ja puettanut sinut juhlaruouatteisiin“ Sal. 3: 4. Niihin hän katsoi tuskien tullessa ja niiden kautta ammensi hän uutta rauhaa ja woimaa, kunnes hän muutti tawraalliseen kotiin, jossa hän juhlaruouatteisiin puettuna Karitsan istuimen edessä saa ijäti kiitosta laulaa.

Ihmeellisesti teki Herran Henki tyhönä myös merimies Sikan perheessä. Wähetyshömmö alkessa oli hänkin waimoineen liittynyt muitten mukana kirko-

seuraan. Oli pa mies wirtailijanakin seurassa ja sai siellä kerran werihaawan ajaessaan ulos erästä juoppoa, joka oli tullut kokousta häiritsemään. Mutta Kristuksen ewankeliumin julistus ei heitä tyhdyttännyt ja he jättivät kumpikin kirkko-seuran. Heidän ystäviään kuului kirkko-seuraan ja joutuivat sentähden hekin kuitenkin Jumalan sanan kanssa kosketuksiin. Niinpä edellämainittuna vuonna 1898 erään Margareta nimisen seurakunnan waimon wietäessä nimipäiviä ja suuren joukon seurakuntalaisia ollessa kolla hänen luonaan oli Zikan waimokin kutsuttuna sinne saapunut. Tuoleja ei ollut huoneessa riittämään asti ja sentähden istuivat useimmat lattialla. Jumalan sanasta puhuttiin, luettiin, keskusteltiin, laulettiin ja rukouttiin. Oli niin kodista, tunsimme että Herran oli siunaamassa ja että olimme yhtä Hänessä. Zikan waimo sai Herran sanasta siellä pistoksen sydämeensä. Tunnettuaan tullessa siellä rauhattomaksi oli hän ollut pahoillaan siitä, että oli sellaiseen seuraan mennytään. Mutta Herran ei häntä jättännyt. Sanaa kuulemaan tähtyi hänen uudestaan tulla ja lopulta tuli synti niin rasakaaksi, että hänen tähtyi heittäytyä Jumalan armoille rauhaa saadakseen. Kun Zikka näki waimonsa muuttuneen ja kuuli hänen tunnustuksensa, sanoi hän: „en koskaan tule niin hulluksi, että tuollaisiin uskoisin.“ Mutta Herran tuli tarttui häneenkin. Pitkän aikaa koetti hän sitä salata. Hän sairasteli rintatautia ja tähtyi hänen sentähden pidemmän aikaa pyhä kotosalla. Usein siellä hänelle Herrasta puhuttiin, mutta hän nähtyi niin taipumattomalta. Waimo kuitenkin huomasi, että mies yksinään ollessaan toisinaan luki salassa raamattua. Miehen mielestä oli tuossa raamatussa niin monta wika ja sentähden oli sen sanan niin waikeata uskoa. Kun hänen entiset toverinsa huomasivat, että hänelle Jumalasta puhuttiin, olivat hekin huolissaan ja käwivät

ettei hän vaan Jumalan sanan
 Mutta turhaa oli vastustus. Eräänä
 oot epäuskon muurit ja synti tuli niin
 hän enään voinut sotia Herran Henkeä
 Merimiespastoria lähetti hän hakemaan saa-
 puhella hänen kanssaan. Ihmeellinen muutos
 unessä tapahtunut ja helppoa oli nyt puhella hänen
 nsään. Jumalassa ja Jumalan sanassa ei nyt enään
 wikoja ollut, hän oli nyt itse täynnä syntiä ja wikoja.
 Häntä painoi niin raskaana sein, että hänellä oli ollut
 tietoa Herran sanasta ja oli sitä niin paljon kuullut ja
 oli sen sittenkin hyljännyt. Sentähden oli hänen sydäm-
 mellään niin painavana kshymys: „onko tällaisella vielä
 armo“. Herran sanan kautta löysi hän rauhan Kristuf-
 sessa. Kalliksi tulivat hänelle etenkin Jeesusken sanat:
 „tulkaat minun työni kaikki, jotka työtä teette ja olette
 raskautetut ja minä tahdon teitä wirvoittaa“. Zuhla-
 hetken wietimme tuossa kodissa, kun Silla saman päivän
 illalla vielä nautti Herran ehtoollista. Pari päivää
 tämän tapahtuman jälkeen menetti hän puhetekynsä.
 Kun hän ei ksennyt puhumaan ja kshymyksiä tekemään,
 oli hänellä suurena apuna raamatun sana, jota hän nuo-
 ruudessa kotona oli kuullut ja josta hän vielä muisti
 paljo ulkoa. Wiiikko tahi puolitoista jälkeenpäin muutti
 hän ijankaikkisuuteen.

Leskelle jäi hoidettavaksi kuusi alaikäistä lasta.
 Pyhkinpesulla tähtyi hänenkin heille leipää hankkia.
 Kotwaa työtä sai hän tehdä, mutta toimeen tultiin, jillä
 Herran siunaus oli mukana. Koti oli onnellinen, äidillä
 oli iloa lapjistaan, ja kun he warttuivat suuremmiksi
 rupefi kufin thöllään auttamaan äitiä. Näin wieri
 onnellisesti jokunen wuosi, kunnes jälleen tuli koettelemus
 kottiin. San Franciscon suurena onnettomuuspäivänä
 huhtik. 18 p. 1906 paloi maanjäristystä seuranneessa

kauheassa tulipalossa heidänkin kotinsa. Leski haali kotoon jonkun verran tavaroitaan ja lähti lapsineen pakoön etsimään turvapaikkaa. Tuhansia pakeni samaa tietä kuin hekin ja siinä sekasorrossa katosi laumasta nuorin lapsi, pieni tyttönen. Tusta ja hätä valtafi perheen. Suosttiin sinne ja tänne, ykseltiin ja etsittiin. Mitä oli epätoivoon joutumaisillaan ajatellessaan kadonnutta lastaan. Raupunki oli tulimerenä. Hän saattoi joutua tulen uhriksi tahti pakoön kiirehtivien ihmisten tallattavaksi. Pari poliisimiestäkin tuli auttamaan ja lopulta löytyi lapsi pienestä poliisikontritorista kaupungin syrjässä. Eräs poliisi oli löytänyt hänet kadulla itkemässä ja vienyt hänet suojaan. Vasta kun lapsi löytyi tynnyrivät äiti ja sisnot ja lähettiin yhdesjä uutta kotia etsimään. Palon jälkeen eli leski noin kolme vuotta. Viime vuonna tuli hänen vuoronsa muuttaa taitvaalliseen kotiin.

Ajatellessani kristillisen seurakunnan ja meidän lähetyksemme työtä, muistan usein tämän äidin lapsineen. Kun yksi lapsista kadoksiin joutui, ei voinut äiti häntä jättää ja ajatella: „onhan minulla vielä viisi jälillä, menköön, oma syhyjä, että katosi.“ Ei hän myöskään voinut ajatella: „minulla on tavaroita vartioitavana, en minä voi lähteä lapseni jälessä juoksentelemaan.“ Oli kuin kaikki olisi mennyttä, kun yksi oli kadoksiin joutunut. Rakkaus pakoitti äitiä tekemään kaikkensa löytääkseen lapsensa. Ja vasta hänet löydettyään voi hän rauhoittua. Näin tulee myös kristillisen seurakunnan, meidän hengellisen äitimme etsiä kadonneita lapsiaan kunnes he ovat kaikki koolla Kristuksen ristin luona.

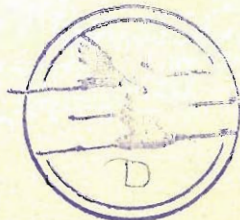
Anna Herrä kotimaan kirkolle paljon tällaista äidin rakkautta, anna sitä myös San Franciscon seurakunnalle.

A. Renwall.

Sisältö:

	Siv.
Katsaus Lähetystyön ja Seurakunnan vaiheisiin 1890—1910 San Franciscoissa	5
Työn alku-ajoilta	30
Seurakunnan kirje	36
Muistelmia herättyksistä seurakuntalaisten piirissä.	45

SIIRTOLAISUUSINSTITUUTTI
MIGRATIONSINSTITUTET
Piispankatu 3
20500 Turku ☎ 317 536

32-92